

తొలినాటి తెలుగు రాజవంశాలు

సు. క్రీ.శ. 200-625

(ప్రాచీన ఆంధ్రదేశ, దక్షిణాపథాల పటంతో సహా)

ఆంగ్లమూలం

భావరాజు వేంకట కృష్ణరావు, ఎం.ఏ., బి.ఎల్.,

ఆంధ్ర చారిత్రక పరిశోధనా సంఘం, రాజమండ్రి
వ్యవస్థాపక కార్యదర్శి, ఆ సంస్థ పత్రికా సంపాదకుడు.

(1938లో ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం వారు కళా స్నాతకోత్తర
పరీక్షకు అనుమోదించిన పరిశోధనా వ్యాసం)

అనువాదం

కాకాని చక్రపాణి

దుర్గెంపూడి చంద్రశేఖరరెడ్డి

గోవిందరాజు చక్రధర్

జనప వెంకట రాజం

ఎమెస్కో

విషయసూచిక

పరిచయం: అంధ్రదేశం	...	1
విభాగం I		
ఇక్ష్వాకులు, సు.క్రీ.శ. 200-260		11-128
అధ్యాయం		పుట
I. శాతవాహనుల వారసులు; పురాణ కథనం	...	13
II. అంధ్ర సామ్రాజ్య క్షీణ, పతనాలు	...	25
III. ఇక్ష్వాకు వంశ ఉత్థానం	...	33
IV. బౌద్ధ మహాయుగం	...	53
V. ఇక్ష్వాకు వంశ క్షీణ, పతనాలు	...	110
అనుబంధం		
1. ఇక్ష్వాకుల చిహ్నాలు, ఆధికారిక లాంఛనాలు	...	120
2. ధర్మామృత-కావ్యం, అంధ్రదేశ ఇక్ష్వాకుల ప్రాచీనత	...	123
విభాగం II		
పల్లవులు: సు. క్రీ.శ. 250-630		129-310
పరిచయం	...	131
I. కాంచీపల్లవుల మూలాలు, మూలస్థానం	...	135
II. కాంచీ తొలిపల్లవుల వంశావళి	...	172
III. ప్రాకృత శాసనాల తొలి పల్లవరాజులు	...	194
IV. సంస్కృత శాసనాల తొలి పల్లవరాజులు	...	211
V. సంస్కృత శాసనాల మలి పల్లవరాజులు	...	239
VI. సమకాలిక కదంబులు, జాహ్నువీయులు లేక పాశ్చాత్య గంగులు	...	250

VII. మూడవ సింహవర్మ, అతడి కుమారుడు		
నాల్గవ విజయ-స్కందవర్మ	...	277
VIII. నాల్గవ సింహవర్మ వంశ ఉత్థానం	...	299
అనుబంధం: సాధారణ అంశాలు	...	305

విభాగం III

అల్పరాజవంశాలు. క్రీ.శ. 250-440		311-388
I. కోడూర బృహత్పలాయనులు	...	313
II. కందరపుర ఆనందులు	...	322
III. వేంగి శాలంకాయనులు	...	340
IV. కళింగ పితృభక్త వంశీకులు లేక మారరులు	...	376

విభాగం IV

విష్ణుకుండినులు. క్రీ.శ. 420-620		389-544
పరిచయం: విష్ణుకుండిను	...	391
I. విష్ణుకుండినుల వంశావళి	...	394
II. విష్ణుకుండినుల కాలక్రమణిక	...	404
III. విష్ణుకుండినుల మూలస్థానం, వంశనామం	...	412
అనుబంధం: కోటప్పకొండ స్థల మాహాత్మ్యం	...	418
IV. విష్ణుకుండినుల రాజకీయ ఉత్థానం, ఆధిక్యత:		
గొప్పరాజు మొదటి మాధవవర్మ	...	423
V. విష్ణుకుండినుల రాజకీయ చరిత్ర (కొనసాగింపు)		
దేవవర్మ నుండి మొదటి విక్రమేంద్రవర్మ వరకు	...	449
VI. విష్ణుకుండినుల రాజకీయ చరిత్ర (కొనసాగింపు)		
ఇంద్రభట్టారకుడి నుండి గోవిందవర్మ వరకు	...	475
VII. విష్ణుకుండినుల రాజకీయ చరిత్ర (కొనసాగింపు)		
జనాశ్రయ మూడవ మాధవవర్మ	...	499
VIII. చివరి విష్ణుకుండినరాజు - మంచణ్ణ భట్టారకుడు	...	527
అనుబంధం:		
I విష్ణుకుండినుల నాణాలు, రాజచిహ్నాలు	...	535
II విష్ణుకుండినుల కట్టడాలు	...	538

విభాగం V

	తొలి దక్కను రాజవంశాలు	545-634
I.	కళింగ తూర్పుగంగులు	... 547
II.	శైలోద్భవ వంశం	588
III.	శూలిక వంశం లేదా శరభపుర రాజులు	... 615
IV.	నందివర్ధన నలులు	... 626
	అనుబంధాలు	... 635-642
	Bibliography	... 643-648

శిల్పచిత్రాలు, పటాలు

1. తన సప్తరత్నాలతో పరివృతుడైన ఒక చక్రవర్తి
(చక్రవర్తి విరూపాక్షదత్తుడని గుర్తించటం జరిగింది) ... 51
2. మూడు శిల్పాలు: స్తూపం 9 నుండి
(1) పాత్ర చిహ్నం (2) ముచిలించనాగుని వల్ల బుద్ధుడు పరిరక్షింపబడటం
(3) యాత్రికులను ప్రస్తుతానికి రాజు వీరపురుషదత్తుడు, అతడి పరివారంగా
గుర్తింపబడ్డారు ... 56
3. స్తూపం 9 నుండి అలంకార ఫలకం
బ్రాహ్మణ మతానికి ప్రతీకగా నాగపడగతో ఉన్న శివలింగాన్ని
అణగదొక్కుతున్న రాజు. మార్ధరీపుత సిరివిరి పురిసదతగా గుర్తించారు ... 59
4. స్తూపం 2 నుండి అలంకార ఫలకం
బ్రాహ్మణ మతానికి ప్రతీకగా ఏడు పడగల రాజుతో ఉన్న శివలింగాన్ని
అణగదొక్కుతున్నరాజు. మార్ధరీపుత్ర వీరపురుషదత్తుడిగా గుర్తించారు ... 61
5. స్తూపం 9 వద్ద లభించిన నాలుగు శిల్పఫలకాలున్న
శాసన స్తంభం ... 63
6. నాగార్జున కొండలో కనుగొన్న శిథిలభవనాలను చూపే స్థలం ప్లాను... 79
7. ఆయక స్తంభ ఫలకం: అమరావతీ స్తూపం నుండి ... 96
8. నాగార్జునకొండలో మహాస్తూప అవశేషాలు
(1) ధాతు అవశేషం; (2) బంగారపు భరిణె (వాస్తవ పరిమాణం),
మిగిలినవి అందులోని వస్తువులు) ... 100
9. ఉండవల్లిలో రాతిని తొలిచి నిర్మించిన నాలుగు అంతస్తుల ఆలయం
(బెజవాడకు సమీపాన, కృష్ణకు దక్షిణ తీరాన): విష్ణుకుండిన శైలి ... 540

అంధ్రదేశం

పరిచయం

తరువాత రాబోయే చారిత్రక అధ్యయాలకు పునాదిగా అంధ్రదేశపు భౌగోళిక వర్ణనను ఇవ్వటమే ఈ ఉపోద్ఘాత అధ్యాయపు ప్రయోజనం. ఇందులో మన దేశ సంక్షిప్త స్థల సర్వేక్షణను, ప్రజలను, వారి భాషను గురించి అభివర్ణించి ఈ మొత్తాన్నీ చారిత్రక వాస్తవాలను సరైన స్థానంలో ఉంచటానికి ఉపయోగించుకుంటాం..

దక్కను పీఠభూమి తూర్పుభాగపు ప్రాచీన నామం అంధ్రదేశం లేక అంధ్రం; దక్కను ఉపరితలం బాలాఘాట్ పర్వత పాదం నుండి అజంతా కనుమల వరకు వ్యాపించిన ద్విగుణ పర్వతశ్రేణినే దేశ భాషలో మలై అంటారు; ఆధునిక వాడకంలో అవే తూర్పు కనుమలు; అవి సముద్రతీరం వరకు వ్యాపించి ఉన్నాయి. అంధ్ర భూభాగానికి పశ్చిమాన మంజీరానది, తీర్పున తూర్పు కనుమలు సరిహద్దులు. తూర్పు కనుమలకు సముద్ర తీరానికీ మధ్య సారవంతమైన పల్లపు భూమి ఉంది; గోదావరీ, కృష్ణా డెల్టాలు, వాటిలో నుండి ప్రవహించే ఇతర పెద్ద నదులు దీన్ని సంపద్వంతం చేస్తున్నాయి. అలా అంధ్రదేశపు భూగోళం చాలా సరళమైన రూపం కలిగి ఉంటుంది. అందులో ఈశాన్యం నుండి నైఋతికి సాగే సుదీర్ఘ పర్వతశ్రేణులున్నాయి; వాటి నడుమ అక్కడక్కడా కొంత అంతరాయం ఉంటుంది; దేశాన్ని రెండు భిన్న ప్రాంతాలుగా విడగొడ్తూ ఉంటాయి; అవి పశ్చిమాన ఉన్న పీఠభూమి ప్రాంతం, తూర్పున ఉన్న తీరభూమి.

అంధ్రదేశం నదుల భూమి; ఇందులో నదులు వాయవ్యం నుండి ఆగ్నేయంగా ప్రవహించి బంగాళాఖాతంలో కలుస్తాయి. వాటిల్లో ప్రముఖమైనవి ఉత్తరాన ప్రవహించే గోదావరి, దక్షిణాన ప్రవహించే కృష్ణానది. ఈ గొప్ప నదుల ప్రవాహం